

BG

BG

BG

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

Брюксел, 11.4.2011
COM(2011) 184 окончателен

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И ДО СЪВЕТА

**за изпълнението на Решение № 1608/2003/ЕО на Европейския парламент и на
Съвета относно научно-техническите статистически данни**

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И ДО СЪВЕТА

за изпълнението на Решение № 1608/2003/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно научно-техническите статистически данни

КРАТКО ИЗЛОЖЕНИЕ

Правното основание за официалните статистически данни за науката, техниката и иновациите (НТИ) в Европейския съюз до голяма степен е Решение № 1608/2003/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 22 юли 2003 година относно създаването и развитието на статистически данни на Общността в научно-технологичната област¹. Решението се изпълнява от Евростат в тясно сътрудничество с държавите-членки с помощта на законодателни действия и събиране на незадължителни данни, както и посредством публикуване на статистическата информация от самата служба.

В настоящия доклад се анализира прилагането на посочените в член 2 от решението самостоятелни статистически действия. Целта им е създаването на система за статистическа информация за науката, техниката и иновациите с оглед поддържането и мониторинга на политиките на ЕС.

Регламенти (ЕО) № 753/2004 и № 1450/2004 на Комисията за изпълнение на Решение № 1608/2003/ЕО се отнасят до две статистически бази данни, редовно попълвани от статистическите служби на държавите-членки в рамките на Европейската статистическа система (ЕСС). Както научно-техническите статистически данни, така и тези за иновациите, събирани по силата на двата посочени регламента, са признати и широко използвани при мониторинга на политиките на ЕС в областта на НТИ.

В първия регламент, наред с данните за научно-изследователската дейност, се описва и статистическата работа в други области на НТИ като човешките ресурси в научно-техническата област, високотехнологичните сектори и основаните на знанието услуги, както и патентите. Статистиката в тези области се обработва и публикува пряко от Евростат при използването на изходни данни както от вътрешни, така и от външни източници. Тя се допълва от събираните незадължителни данни в рамките на ЕСС за професионалната реализация на учените с докторска степен.

Насочването и мониторинга на политиките и в частност фактът, че целите се залагат въз основа на статистическата информация налага все повече необходимостта от високо качество на данните. Стратегията „Европа 2020“, както и предшестващата я Лисабонска стратегия, постави конкретна цел за интензивност на научно-изследователската дейност (3 % от БВП на ЕС за научни изследвания до 2020 г.), което означава, че висококачественото измерване на постигнатото продължава да бъде от първостепенно значение.

Приемането на горепосочените регламенти за изпълнение на Решение № 1608/2003/ЕО стабилизира качеството на данните за НТИ. Последва постепенно подобряване на качеството, което продължава да се следи отблизо. Възприемането и въвеждането на международните стандарти и методи, както и непрекъснатото обсъждане на тяхната съотносимост при динамична рамка на измерване, имат за цел да поддържат статистическата информация актуална и висококачествена.

¹ ОВ L 230, 16.9.2003 г., стр. 1.

При следваща работа по статистическите данни за НТИ ще бъдат отчетени както заложените в отговор на потребностите на политиките на ЕС приоритети, така и разгръщането на ЕСС като цяло. Също така ще се търси баланс между вече поставените от стратегията „Европа 2020“ и водещата ѝ инициатива „Съюз за иновации“ приоритети и новата работа и действия за усъвършенстване на наличните статистически данни за НТИ.

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И ДО СЪВЕТА

за изпълнение на Решение № 1608/2003/ЕО на Европейския парламент и на Съвета
относно научно-техническите статистически данни

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Предмет на настоящия доклад е изпълнението на Решение № 1608/2003/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 22 юли 2003 г. относно създаването и развитието на статистически данни на Общността в научно-технологичната област (оттук нататък наричано „Решението“).

Той е вторият доклад, който Комисията е длъжна да представи на Европейския парламент и на Съвета по силата на член 5 от Решението. Първият доклад бе приет на 14 декември 2007 г.²

През юни 2010 г. Европейският съвет прие „Европа 2020“ — стратегия за работни места и интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж³. Той потвърди и основните пет цели на ЕС, една от които е подобряване на условията за иновации и научно-изследователска дейност, в частност като се наберат инвестиции в тази област от страна на публичния и частния сектор в размер на 3 % от брутния вътрешен продукт (БВП) на ЕС.

От своя страна, в съобщението си от 6 октомври 2010 г.⁴ Комисията предложи показател за измерване на интензивността на научно-изследователската дейност и иновациите, както и извършван ежегодно сравнителен анализ на научно-изследователската дейност и иновациите в Съюза⁵.

Съветът по конкурентоспособност също призова за работа с оглед определяне на ограничен и съгласуван набор от показатели, които в съответствие с политическите цели и стратегии на Съвета да служат за оперативно средство за наблюдение на процеса към пълно изграждане на европейското научно-изследователско пространство⁶ (европейски „единен пазар“ за научни изследвания и иновации със свободно движение на учени, идеи и знание).

Докладът представя прилагането на системата за статистическа информация за науката, техниката и иновациите с цел поддържането и мониторинга на политиките на ЕС. Първата част от него се отнася до изпълнението на предвидените в член 2 от Решението мерки. Следват раздели за качеството на данните, разходите и статистическата тежест. Последният раздел е посветен на необходимите бъдещи стратегически действия.

2. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА РЕШЕНИЕТО

2.1. Изпълнение от Комисията

Решение № 1608/2003/ЕО се изпълнява от Евростат с помощта на законодателни действия и незадължителни данни, събирани в държавите-членки, както и посредством публикуване на статистическа информация от самата служба.

Понастоящем в сила са два регламента за изпълнение на Решението:

² COM(2007) 801.

³ Док. СО EUR 9, CONCL 2.

⁴ COM(2010) 546. Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите „Водеща инициатива на стратегията „Европа 2020“ — Съюз за иновации“.

⁵ COM(2010) 546.

⁶ 2945-то заседание на Съвета по конкурентоспособност, Брюксел, 29.5.2009 г.

Член 2, параграфи 1 и 2 от Решението

• Регламент (ЕО) № 753/2004 на Комисията от 22 април 2004 година за изпълнение на Решение № 1608/2003/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно статистически данни в научно-технологичната област⁷, който обхваща предимно статистиката за научно-изследователската дейност. В регламента се съдържат и статистически данни за човешките ресурси в научно-изследователската област, високотехнологичните сектори и основаните на знанието услуги, патентите, както и други данни за НТИ (без обаче да се дават конкретни задачи на държавите-членки).

Член 2, параграф 2 (иновации) от Решението

• Регламент (ЕО) № 1450/2004 на Комисията от 13 август 2004 г. за изпълнение на Решение № 1608/2003/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно създаването и развитието на статистически данни на Общността в научно-технологичната област⁸.

Както научно-техническите статистически данни, така и тези за иновациите, събирани по силата на двата регламента за изпълнение, са признати и широко използвани при мониторинга на политиките на ЕС.

Основните постижения при статистиката за НТИ са:

2.1.1. Научно-технически статистически данни — включително статистика за държавните бюджетни кредити или разходи за научни изследвания (GBAORD)

Научно-техническите статистически данни измерват европейските резултати в тази област. Статистиката за разходите за научни изследвания и научно-изследователския персонал, предоставяна от развиващо научно-изследователска дейност предприятие или институция, се събира по различни критерии и разбивки. Данните се основават на наръчника на Фраскати и едно от предназначенията им е да послужат за изготвянето на показателите за инвестиционна интензивност при научните изследвания от страна на публичния и частния сектор за целите на стратегията „Европа 2020“. До този момент те служеха за изготвянето на показателя за инвестиционна интензивност при научните изследвания, определен от съветите в Лисабон и Барселона.

Основни резултати:

- Увеличен обем генерирани данни и подобро качество, хармонизиране на статистическия въпросник и хронологичните периоди в сътрудничество с ОИСР;
- Постигнато споразумение за третирането на „финансираните от чуждестранни източници научни изследвания“;
- Начало на измерването на трансграничните координирани научни изследвания в Европа (GBAORD и изпълняващите транснационална научно-изследователска дейност от публичния сектор);
- Подобро качество и хармонизация на данните чрез въвеждане на отчитане на качеството и предприемане на действия за усъвършенстване на тази основа.

2.1.2. Статистика за иновациите в Европа

Обзорите на иновациите в ЕС измерват иновативността на европейския бизнес. В тях се съдържат показатели за иновационните дейности, различните видове иновации, разходите за иновации, въздействието върху иновациите или сътрудничеството в тази

⁷ ОВ L 118, 23.4.2004 г., стр. 23.

⁸ ОВ L 267, 14.8.2004 г., стр. 32.

област и др. Основаващи се на наръчника на Осло, те представляват единственият хармонизиран източник за измерване на иновациите в Европа и извън нея.

Основни резултати:

- Публикуване през 2005 г. от Евростат и ОИСР на наръчника от Осло, който обхваща и иновациите в организационната и маркетинговата сфера;
- Подготвяне на няколко цикъла обзори на иновациите в ЕС с хармонизиран въпросник и методика, включващи специални модули за екоиновациите, креативността и уменията (съответно за 2008 г. и 2010 г.);
- С помощта на центъра SAFE на Евростат и CD-Rom, предназначени за широката публика, — отваряне на достъпа до микроданните на обзора за иновациите в ЕС и разширяването му.

Член 2, параграф 2 от Решението (статистически данни за ЧРНТ, патентите и високите технологии)

2.1.3 Статистически данни за човешките ресурси в научно-техническата сфера, високотехнологичните сектори и основаните на знанието услуги, както и за патентите

Основаващи се на наръчника от Канбера, статистическите данни за човешките ресурси в научно-техническата сфера измерват дела на персонала с научно-техническо университетско образование или зает с научни изследвания. Статистиката за високите технологии и знанието обхваща характеризиращите се с висока интензивност на познанието икономически сектори (фармацевтика, информатика, телекомуникации, самолетостроене, научни изследвания). Тези два набора от статистически данни се публикуват от Евростат, като източниците им са статистически данни от други обзори, както и собствени бази данни на службата. Статистиката за патентите обикновено служи за измерване на продукцията в научно-техническата област и иновациите; показателите се публикуват от Евростат въз основа на административни данни от Европейското патентно ведомство или други големи патентни ведомства. Съпоставянето на патентната дейност в глобален мащаб позволява да се оцени иновативният капацитет на съответните икономики.

Основни резултати:

- Съвместно с ОИСР и статистическия институт на ЮНЕСКО и като вземат предвид значителните потребности на потребителите — изготвяне и въвеждане на широка основа на събирането на незадължителни данни в държавите-членки за професионалната реализация на учените с докторска степен („статистически данни за ПРУДС“) с оглед наблюдението на установените на местожителство доктори, включително личния им статус, академичен и професионален опит, международна мобилност и др.;
- Продължаване и ускоряване на редовното генериране на статистически данни за човешките ресурси в научно-изследователската област, както и за високотехнологичните сектори, въз основа на наличните източници;
- Оценка на основните класификации и възможността им да предлагат информация за наукоемката икономика (дейности);
- Съвместно с други международни организации (Европейско патентно ведомство, Световна организация за интелектуална собственост, Служба за търговски марки и патенти на САЩ, Японска патентна служба, Национална фондация за научни

изследвания на САЩ, ОИСР и др.) — създаване и усъвършенстване на хармонизирания източник на необработени данни PATSTAT на Европейското патентно ведомство, включващ подадените заявления за издаване на патент, издадените от Службата за търговски марки и патенти на САЩ патенти и др.;

- В сътрудничество с горепосочените основни ползватели на патентни данни и статистики — допринасяне за редакцията от 2009 г. на наръчника за патентите на ОИСР и неин анализ;
- Усъвършенстване и прилагане на метода на Евростат за хармонизиране на имената на заявителите на патенти с оглед генерирането на допълнителна статистика във връзка с патентите (например съотношения на патентна концентрация) и на приобщаване на заявителите на патенти към институционалните сектори. Първи вариант на двата метода бе въведен през 2006 г. по отношение на имената на заявителите, подали заявления в Европейското патентно ведомство и Службата за търговски марки и патенти на САЩ, и актуализиран през 2009 г. въз основа на всички имена на заявителите в PATSTAT на Европейското патентно ведомство;
- От 2005 г. насам значителните усилия за обработка на данни и разработване на методики позволиха умножаването на патентните показатели (например в областта на високите технологии, биотехнологиите или енергийните технологии, както и по отношение на чуждестранната собственост върху патентите, вътрешното европейско патентоване и международното съвместно патентоване с ЕС, цитирането на патенти и др.).

Член 2, параграф 2 от Решението (статистически данни, разбити по полов признак)

Променливите за персонала при статистическите данни за научните изследвания, ЧРНТС и професионалната реализация на учените с докторска степен (ПРУДС) предоставят разбивка по пол там, където това е подходящо. Това съществено улесни публикуването на доклада на Комисията „She Figures“ за ролята на жените в научната област през 2006 г. и 2009 г.

Член 2, параграф 3 от Решението

Методическата работа продължи в тясно сътрудничество с останалите международни партньори и в частност с ОИСР. Това допринесе за съставянето на гореспоменатите нови и преработени наръчници, рационализирането на инструментариума за събиране на данни и обработването на данните за научните изследвания, както и събирането на данните за ПРУДС. Стандартите и класификациите бяха актуализирани, за да съответстват на преработените основни класификации (икономическа активност, продуктова класификация, социално-икономически цели).

Член 2, параграф 5 от Решението

Основният канал за разпространение на подробните данни за НТИ и документацията във връзка с тях е статистическата база данни на Евростат, достъпна безплатно в интернет. Разпространението на статистическата информация се поддържа от множество публикации и новини. Освен това, основните заключения присъстват на рубриката „Statistics Explained“ на сайта на Евростат. Освен тази статистическа продукция, Евростат започна и да предлага достъп за научно-изследователски цели до микроданните на обзора на иновациите в ЕС чрез своя център „SAFE“ и CD-Rom. Това съществено улесни проучването както в Комисията, така и извън нея, на международните иновации. Комисията също разпространява данни за НТИ в няколко доклада за политиките (и по-специално в свързаните със стратегията „Европа 2020“ и предшестващата я стратегия).

2.2. Въвеждане на статистическите данни за НТИ в държавите-членки

В този раздел накратко се описват предприетите в държавите-членки мерки по отношение на събираните пряко в тях статистически данни за научно-изследователската дейност и GBAORD, обзора на иновациите в ЕС и незадължителните данни за ПРУДС. За останалите области се използват други източници на данни, които не са включени в обзорите на НТИ, съставяни от държавите-членки.

Статистически данни за научно-изследователската дейност и GBAORD

С оглед спазването на Регламент (ЕО) № 753/2004, от 2002—2003 г. насам редица държави измениха националните си въпросници и събирането на данни. Както беше посочено в първия доклад, много държави имаха проблеми с предоставянето на данни за научно-изследователската дейност и GBAORD за първите две задължителни базови години (2003 г. и 2004 г.), особено по отношение на пълнотата и сроковете, наложени от горепосочения регламент на Комисията. След това достъпността на данните и съблюдаването на сроковете съществено се подобриха.

Системното наблюдаване на спазването на статистическата нормативна база доведе общо до шест уведомления за неспазване, изпратени до държави-членки във връзка с данни за периода 2006—2008 г. До този момент проблемите с обхвата на данните и закъсненията при предоставянето им се ограничаваха основно до несистематични случаи в националните системи за генериране на статистически данни (инциденти, временна липса на ресурсно осигуряване, съществени изменения при предоставяната информация). Непълно остана все пак предоставянето на незадължителните променливи за научно-изследователската дейност.

Статистика за иновациите в Европа

В приложение на Регламент (ЕО) № 1450/2004, обзорите на иновациите в ЕС се превърнаха в част от стандартната статистическа инфраструктура в държавите-членки. Обзорът за 2004 г. се възприе като не толкова обременителен и по-лесно приложим на национално равнище. В обзора за 2006 г. беше извършена целенасочена работа за улесняване на пълноценното използване на определението за иновация в наръчника от Осло, като в крайна сметка обзорът от 2008 г. обхваща както технологичните (процеси и продукти), така и нетехнологичните (организационни и маркетингови) иновации на равна задължителна основа.

Не бяха наблюдавани съществени неспазвания на изискванията, освен при една държава-членка. Табличните данни за 2006 г. и 2008 г. бяха предоставени навреме и в пълен вид почти от всички държави-членки. Предоставените данни позволиха публикуването на данните за ЕС да се извърши в срок за основния доклад на Комисията за иновациите. От друга страна Евростат не получава всички национални набори с микроданни или всички желани променливи, тъй като предоставянето им не е задължително.

Статистически данни за професионалната реализация на учените с докторска степен (ПРУДС)

В отговор на засилен интерес, през 2006 г. и 2007 г. в повече от 20 държави-членки започна по-широко незадължително генериране на статистически данни за ПРУДС. В тази връзка работата на национално равнище започна с използването на административните източници на данни и регистри с оглед изграждането на национални извадкови бази данни, обхващащи всички живеещи на националната територия учени с докторска степен, с изчисляване на размера на извадката, съставяне на национални обзорни въпросници и разработване на техники за събиране на данни.

Работата продължи с еквивалентния обзор за 2009 г. с тестване на стабилността на понятийния апарат, определенията и системите за генериране на данни. По-широка оценка на генерирането на статистически данни за ПРУДС ще бъде проведена след огласяването на резултатите от настоящия обзор през 2011 г.

3. КАЧЕСТВО НА ДАННИТЕ

Член 2 параграф 4 от Решението

Рамката за качеството на статистическите данни за НТИ е Кодексът на европейската статистическа практика⁹, който съдържа 15 основни принципа. Някои от тях се отнасят до приноса за качеството на европейската статистика на общите институционални рамки на властите в държавите-членки и техните органи (професионална независимост или ресурсова адекватност), а други (като например за надеждна методика посредством наръчници) са международно възприети, постоянно и съвместно оценявани и общодостъпни. Няколко от принципите за качество, пряко свързани с обзорите на НТИ, са обхванати и наблюдавани посредством редовно отчитане на качеството (по-специално точност, съгласуваност, съпоставимост).

От 2004 г. за всеки двугодишен обзор на иновациите, изготвян от Комисията, Евростат събира статистически данни за научните изследвания и GBAORD, а от 2007 г. насам — национални доклади за качеството на данните. За целите на двата цикъла на това събиране на данни, предоставянето на националните метаданни включваше и докладване за качеството на незадължителната статистика за ПРУДС.

По-долу са открити някои въпроси във връзка с качеството в отделните области.

- **Статистика за научно-изследователската дейност.** Препоръките в изготвения от ОИСР наръчник на Фраскати по отношение на събирането на данни бяха в общи линии съблюдавани. С въвеждането на Регламент (ЕО) № 753/2004 се подобри качеството на европейската статистика за научно-изследователската дейност. Ползвателите на данните не отправиха критики по отношение на съотносимостта, точността или съпоставимостта на данните. Желателно е обаче да се подобрят някои аспекти във връзка с обхвата и измерването.
- **Статистика за иновациите в Европа.** Навременността, пълнотата и съпоставимостта на националните данни се подобриха благодарение на по-кратките и ясни въпросници, усъвършенствания процес на генериране и въвеждане на национално равнище, както и по-доброто познаване на иновативните понятия от респондентите. Ползвателите сметнаха данните за изключително полезни, като все пак пожелаха по-добра съпоставимост и точност за числовите променливи. Изготвеният в приложение на Регламент (ЕО) № 1450/2004 хармонизиран въпросник-образец изглежда е допринесъл за увеличаването на съпоставимостта на резултатите.
- **Статистика за ПРУДС.** Събирането на данни за ПРУДС през 2006 г. бе първият опит за получаването на широкообхватна информация за учените с докторска степен. Особено предизвикателство беше намирането на източници за изготвянето на представителна извадка, която би могла да хвърли светлина и върху международната мобилност.
- **Друга статистика за НТИ.** В останалите области подобрението на качеството до голяма степен зависи от напредъка по отношение на изходните данни. Такъв беше отбелязан при данните от обзора на ЕС на работната сила, както и при търговската

⁹ COM(2005) 217.

статистика и PATSTAT. Използваните класификации бяха актуализирани в съответствие с преразгледаните класификации на икономическите дейности и продуктите.

4. РАЗХОДИ И ТЕЖЕСТ

Евростат измерва разходите при събирането на данни за деловия сектор и тежестта върху респондентите в редица статистически области. Според последния цялостен анализ на тежестта върху предприятията респонденти в държавите-членки, започнат през юни 2009 г., статистиката за НТИ (научно-изследователска дейност и иновации) заема 10-то място по отношение на този критерий сред 16 обхванати области на статистически данни за деловия сектор. Годишната тежест, дължаща се на статистиката за НТИ, се колебае, тъй като отразява двугодишния характер на данните за иновациите.

След приемането на Решение № 1608/2003/ЕО на Съвета бяха направени опити за статистическо отчитане на разходите и тежестта при генерирането на съответните набори от данни. В редовните доклади за качеството бяха поискани конкретни мерки, които обаче се оказаха трудно осъществими, особено при стремеж за хармонизираност, която би позволила съпоставки или оценка на общите разходи. Редица държави-членки посочиха, че няма да е възможно разграничаването на разходите за обзорите на НТИ и събирането на данни от тези за другите статистически данни за деловия сектор или във връзка с него, или за сходните дейности, събирани единствено за национални цели. Там, където има данни, използваните отчетни методики също се различават при отделните държави-членки, както и при компетентните институции в една и съща държава-членка, така че не е възможно да се направи реална съпоставка или публикуване на оценките на отделните разходни пера.

При горепосочената условност средната тежест, измерена като времето за попълване на въпросника за научно-изследователската дейност в сектора на дейност на предприятието за 2007 г., се движи от 0,7 до 4 часа при 13 държави-членки, за които има данни (с изключение на съобщеното от една държава-членка време от 6 часа). Най-често времето е 2 часа. Значително по-малко данни има за останалите икономически сектори, макар че времето за попълване на въпросника за научно-изследователската дейност в сектора на държавното управление и висшето образование изглежда значително повече, отколкото това в деловия сектор, въпреки тясната корелация между двете величини.

По отношение на обзора за иновациите в ЕС, включената в докладването на качеството в обзорите през 2006 г. и 2008 г. информация показва, че времето за попълване на въпросника за иновациите се е движело между 0,45 и 4,5 часа (с крайна стойност от 6 часа). Най-често времето е било между 1,7 и 2 часа, което го приближава до необходимото за попълването на обзора на научно-изследователската дейност. Откъслечни данни, събрани при двата посочени обзора от отделните държави-членки, сочат, че тежестта върху респондентите, измерена като време за попълване, не е нараснала между 2006 г. и 2008 г. За същия период разходите за статистическите органи също не са се изменили съществено. За жалост данните за разходите остават недостатъчни, което не позволява допълнителното им анализиране.

За съфинансиране на незадължителните части на наборите данни за научно-изследователската дейност или за иновациите в ЕС, за проучването на това доколко е осъществимо разработването на нови показатели, както и за финансирането на нови обзори на ПРУДС бяха обявени няколко покани за подаване на предложения за предоставяне на безвъзмездни средства от бюджета на Комисията за 2006 г. и 2009 г. Общите кредити за поети задължения за 2006 г. бяха в размер на 676 782 EUR за

изследване на иновациите в ЕС и на 373 311 EUR за ПРУДС, като участваха съответно 10 и 7 държави-членки и държави от ЕИП. Общите кредити за поети задължения за 2009 г. бяха в размер на 163 457 EUR за научно-изследователската дейност, на 713 475 EUR за иновациите в ЕС и на 898 610 EUR за ПРУДС, като участваха съответно 8, 16 и 13 държави-членки и държави от ЕИП.

Програмите Фар от 2004 г. и 2006 г. за сътрудничество в областта на статистиката, насочени към множество бенефициери, и програмите от 2004 г. и 2005 г. за интеграция в областта на статистиката по преходния финансов инструмент, насочени към множество бенефициери, позволиха съфинансирането и провеждането на обзори за научно-изследователската дейност, иновациите в ЕС и ПРУДС само в държавите-членки от четвъртото разширяване (2004 г.) и присъединилите се след това. Общите кредити, предоставени съответно на 11, 12 и 9 бенефициери по тези действия, бяха 219 631 EUR за научно-изследователската дейност, 417 723 EUR за иновациите в ЕС и 26 042 за ПРУДС.

5. ПЕРСПЕКТИВИ ПРИ СТАТИСТИЧЕСКИТЕ ДАННИ ЗА НТИ

Статистиката се нуждае от известна стабилност. При НТИ обаче интересът е по същество динамичен феномен, като често се появяват нови потребителски нужди. Намирането на техен отговор при действащата Европейска статистическа система е особено предизвикателство, както се описва по-долу.

5.1. Промени в системата

5.1.1. Изисквания на ползвателите

Продължаващо високият политически интерес към научните изследвания, иновациите и като цяло към основаната на знанието икономика упражнява постоянен натиск върху статистическите данни за НТИ. Изискванията на ползвателите за по-актуални, по-подробни и по-качествени данни не са от вчера, поради което в много области се използват усъвършенствани средства като докладване за качеството, по-точна методика, споделяне на най-добрите практики и др. Интернационализирането на научните изследвания и обхващането на публичния сектор от страна на иновационната дейност са примери за нови изисквания за статистическо отразяване, чиято осъществимост се анализира чрез пилотни проучвания. В бъдеще се очаква новите и добре обосновани потребности да бъдат систематично взимани предвид в статистическите данни за НТИ.

5.1.2. Методът за изготвяне на статистическата информация на ЕС: визия за следващото десетилетие

В съобщението на Комисията за визията за статистическата информация на ЕС¹⁰ се призовава за по-интегриран и интелигентен подход при генерирането на данни. Това включва интегриран статистически инструментариум, увеличено прибягване до административни източници, както и опростяване и подобряване на статистическата правна рамка с цел получаване на по-богати статистически данни с прогнозен характер, повишаване на бързината на генериране на данни и улесняване на респондентите.

5.1.3. Оскъдност на ресурсите и поставяне на приоритети

При различни случаи през последните години националните статистически власти отчитаха недостатъчни ресурси, което е съществен тревожен знак за способността да

¹⁰ COM(2009) 404. Съобщение на Комисията до Европейския парламент и Съвета за метода за изготвяне на статистическата информация на ЕС: визия за следващото десетилетие.

бъдат изпълнени изискванията на ЕСС по отношение на статистическите данни. При тези обстоятелства поставянето на приоритети се оказва по-важно от всякога и обхваща както провежданите статистически дейности, така и заплануваните.

5.2. Усъвършенстване и оценка на наличните статистически данни за НТИ

Наличните данни трябва да бъдат надеждни и подходящи за целта. Контролирането на спазването на изискванията и систематичното изготвяне на докладите за качеството, както и наличните бази данни, в частност за научните изследвания и иновациите, ще бъдат постоянно преглеждани за оценка на съотносимостта и качеството. В момент когато стратегията „Европа 2020“ ще бъде обект на наблюдение посредством променливи показатели за НТИ и други критерии, това придобива особено значение.

Тази операция ще бъде подпомогната от текущ преглед през 2011 г., който представлява средство за провеждане на многопластова оценка в широк смисъл не само на генерираните статистически данни, а и на процесите за генерирането им, взаимовръзките с техните източници и ползватели.

В светлината на обсъжданата по-горе рамка приоритетни ще бъдат следните области:

- **Статистика за научно-изследователската дейност.** Това означава осигуряване на измерване, или където е необходимо — поне на оценка на основните данни от страна на всички изпълняващи научно-изследователска дейност, независимо дали предварително са познати или не, както и обхващане на всички икономически сектори и подсектори и всички големини на стопанските единици — т.е. всички разходи за научни изследвания и заети с научно-изследователска дейност в икономиката към даден момент. В този контекст ще бъде разработен набор от базисни показатели за наблюдение на Европейското научноизследователско пространство. Това включва надеждна статистическа методика за отчитане на неполучените отговори при обзорите и разглеждане на аспектите с измерването на научно-изследователската дейност с оглед повишаване равнището на международната хармонизация.

- **Статистика за иновациите в Европа.** Трябва да се отговори на потребността от измерване на иновациите в различните им проявления. Това в частност обхваща числовите променливи, разходите за иновации и оборотът, дължащ се на иновациите. Освен това ще се анализира доколко е вероятно да бъде добавена нова съществена информация, ако бъдат обхванати всички сегменти на деловата дейност или на цялата икономика, както и дали това е оправдано и методически постижимо.

В духа на визията за европейската статистика ще бъде направена оценка на стратегията за използване на интегриран обзор на научно-изследователската дейност и иновациите, като ще се оцени по-специално вероятното въздействие върху качеството на данните и тяхната съпоставимост. При оценката ще бъде направен опит да се вземе предвид цялостната статистическа инфраструктура на ЕСС.

- **Статистика за ПРУДС.** През 2011 г. ще бъде извършена задълбочена оценка на събирането на статистически данни за ПРУДС през 2006 г. и 2009 г., така че да се анализира бъдещето на този процес.

- **Статистика за патентите.** Ще бъде проучена възможността за по-пълноценно използване на основните административни източници, по-специално във връзка с други налични източници за добавяне на нова информация и нови променливи. Ще бъде използван целият капацитет на усъвършенстваната методика за хармонизиране на имената.

Както и при новите работи, в тясно сътрудничество с ОИСР и останалите международни организации, с които вече се напредва за постигането на координация, ще бъдат подобрени наличните статистически данни за НТИ. Това обхваща работа за изготвяне на преработени международни методически наръчници.

5.3. Нови показатели, нови изходни данни

Ползвателите често ще изискват нови показатели и нови изходни данни. Развойната дейност, която надхвърля използването на наличните изходни данни и включва нови показатели, нови изходни данни и допълнително детайлизиране на наличните данни (тъй като те могат да включват по-широкообхватни извадки или методическа работа), ще може да бъде извършвана едва след задълбочен анализ и оценка. Това може да засегне работата по технологичните патенти или данните за други права на интелектуална собственост във връзка с предизвикателствата пред обществото. В този контекст ще бъдат проведени проучвания на осъществимостта и пилотни проучвания.

5.4. Актуализиране на правната рамка на статистиката за НТИ

Приемането на стратегията „Европа 2020“ и нейните различни водещи инициативи, както и наблюдението на европейското научно-изследователско пространство, изискват съгласие по рамката за статистически мониторинг на политиките на ЕС. От основно значение е използваните за тази цел показатели да се основават на статистически данни и променливи, които са предмет на редовно генериране в държавите-членки и са обхванати от нормативната уредба за воденето на статистика.

В тази връзка Евростат желае да преразгледа Регламент (ЕО) № 753/2004 и Регламент (ЕО) № 1450/2004 с цел да ги измени, като вземе предвид по-специално най-актуалните нужди на мониторинга на политиките. При този процес ще се постигне баланс между наличните статистически данни, новите данни и тези, които евентуално няма да бъдат събирани занапред, като ще бъде проучена и логиката за изготвяне на интегрирано законодателство и обзори. Ще продължи да се набляга на съотносимостта и качеството на данните. Новото законодателство ще бъде изготвяно особено грижливо.